

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра публічного управління, адміністрування та
міжнародної економіки**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	073 Менеджмент
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Другий (магістерський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Методологія й організація наукових досліджень. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти економічного факультету за спеціальністю 073 «Менеджмент» / Розробник І. М. Паска. Біла Церква: БНАУ, 2024.

Розробник: Паска І. М., д-р екон. наук, професор.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки (Протокол № 20 від 03.07.2024 року)

Завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки, д-р. екон. наук, професор

Т. В. Сокольська

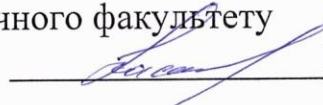
Гарант ОП «Менеджмент», д-р. екон. наук, професор

Ю. С. Гринчук

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету (Протокол № 8 від 09.07.2024 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету д-р екон. наук, професор

І. М. Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ»	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6.ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	10
6.3. Самостійна робота	12
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	15
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2024–2025 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Методологія й організація наукових досліджень» для денної форми навчання виділено 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних – 42 години (лекції – 28, практичні заняття – 14), самостійна робота студентів – 78 годин. Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		1-й	1-й
Загальна кількість академічних годин – 120		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5,5	Другий (магістерський) рівень вищої освіти	28 год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		14 год.	2 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		78 год.	112 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія й організація наукових досліджень» є ознайомлення здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» з сучасними методологічними концепціями, основами методології наукового пізнання та методикою наукових досліджень; формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес та навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; удосконалення вмінь у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формулюванні мети, завдань і висновків дослідження.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Методологія й організація наукових досліджень» базується на знаннях такої дисципліни як «Філософія», «Історія економіки та економічної думки», «Менеджмент», які вивчались на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Методологія й організація наукових досліджень» має забезпечити набуття здобувачами вищої освіти наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

Результати навчання відповідно до ОП «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти	Результати навчання з дисципліни «Методологія й організація наукових досліджень»
ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.	<p>РН 1.1. Вміти використовувати понятійно-категоріальний апарат методології і методів досліджень у менеджменті, інструменти планування наукового дослідження, методи емпіричного і теоретичного дослідження.</p> <p>РН 1.2. Володіти знаннями та мати вміння щодо перевірки одержаних результатів розрахунків на їх достовірність та релевантність, зокрема щодо ефективності управління підприємствами та організаціями, в тому числі в аграрній сфері.</p> <p>РН 1.3. Використовувати знання, вміння та навички для окреслення теоретичних і практичних проблем в сфері менеджменту; планувати, організовувати, реалізовувати, презентувати відповідні наукові дослідження.</p>
ПРН 8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.	РН 8.1. Організовувати та проводити дослідження, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології.
ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.	<p>РН 11.1. Вміти правильно і ефективно організовувати власну навчальну і науково-дослідну роботу.</p> <p>РН 11.2. Знати нормативно-правові документи регулювання наукової діяльності, дотримуватись норм академічної доброчесності.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Змістовний модуль 1.

Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження

Тема 1.1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства.

Тема 1.2. Наукові дослідження – шлях до розв’язання проблем.

Тема 1.3. Сутність, особливості та види наукових досліджень.

Тема 1.4. Основи методології науково-дослідної роботи.

Змістовний модуль 2.

Організація та методика наукового дослідження

Тема 2.1. Планування наукового дослідження.

Тема 2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Тема 2.3. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.

Тема 2.4. Курсова, магістерська (кваліфікаційна) роботи: написання, оформлення, захист.

Тема 2.5. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні.

Тема 2.6. Впровадження наукових досліджень та їх ефективність.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	всього	у тому числі				всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд		СРС	л	п	лб	інд
<i>Змістовний модуль 1.</i>											
Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження											
Тема 1.1.	9	2	1			6	11	1			10
Тема 1.2.	13	4	2			7	11				11
Тема 1.3.	11	2	2			7	11	1			10
Тема 1.4.	12	4	1			7	11		1		10
Разом за модуль 1	45	12	6			27	44	2	1		41
<i>Змістовий модуль 2.</i>											
Організація та методика наукового дослідження											
Тема 2.1.	9	2	1			6	11	1			10
Тема 2.2.	10	2	1			7	11	1			10
Тема 2.3.	10	2	1			7	11				11
Тема 2.4.	10	2	1			7	11		1		10
Тема 2.5.	13	4	2			7	11	1			10
Тема 2.6.	23	4	2		10	7	21	1		10	10
Разом за модуль 2	75	16	8		10	41	76	4	1	10	61
Всього годин	120	28	14		10	68	120	6	2	10	102

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження</i>	
<p>1.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. Поняття науки та зміст її функцій. Знання. Відносні, абсолютні та апіорні знання. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук. Основні структурні елементи теорії пізнання. Структура формування теорії. Організація наукової діяльності в Україні. Структура організації управління НДІ.</p>	2
<p>1.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. Фундаментальні (теоретичні) та прикладні наукові дослідження. Головні етапи наукового дослідження. Науково-дослідницька діяльність здобувачів вищої освіти. Система науково-дослідної роботи студентів. Вибір теми та реалізація наукового дослідження. Етапи наукового дослідження (за А. А. Киверялгом). Ефективність наукових досліджень. Результати практичної реалізації наукових досліджень.</p>	4
<p>1.3. Сутність, особливості та види наукових досліджень Особливості наукового дослідження. Головні критерії ефективності наукового дослідження. Вимоги до здійснення наукових досліджень. Види досліджень. Особливості соціального дослідження. Етичні принципи здійснення наукового дослідження.</p>	2
<p>1.4. Основи методології науково-дослідної роботи Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень. Методи та техніка наукових досліджень. Методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент). Методи теоретичного дослідження (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи). Методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз і синтез, індукція й дедукція, моделювання).</p>	4
Разом за змістовий модуль 1	12
<i>Змістовий модуль 2. Організація та методика наукового дослідження</i>	
<p>2.1. Планування наукового дослідження Етапи виконання науково-дослідної роботи. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження. Аналіз стану досліджуваної</p>	2

проблеми. Вибір теми дослідження. Гіпотеза дослідження. Концепція наукового дослідження. Програма наукового дослідження.	
<p>2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень Сутність, види та джерела економічної інформації, її призначення у науковому дослідженні. Класифікація інформаційного забезпечення науково-дослідного процесу. Особливості пошуку, обробки та використання законодавчої, нормативно-довідкової та фактографічної інформації. Використання інформаційної системи ЕОМ при виконанні наукових досліджень з економіки. Створення баз даних економічної інформації.</p> <p>Інформаційна безпека в Україні, її основні характеристики. Захист економічної інформації. Поняття авторського права та інтелектуальної власності. Обмеженості використання авторської інформації та законодавчі основи її захисту.</p>	2
<p>2.3. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях Бібліотека як інтелектуальний центр суспільства. Історичні аспекти виникнення та розвитку бібліотек. Особливості книговидавничої справи та поширення бібліографічної інформації. Види бібліографічних джерел, їх систематизація та каталогізація. Наукові основи та методика роботи з бібліотечними джерелами. Поняття інформаційно-пошукової мови бібліографічних фондів та її особливості.</p> <p>Організація економічної бібліографії, класифікація економічних наук у бібліографічному опису. Особливості роботи з бібліографічною інформацією економічних наук.</p>	2
<p>2.4. Курсова, магістерська (кваліфікаційна) роботи: написання, оформлення, захист Загальні положення. Курсова і магістерська (кваліфікаційна) роботи. Алгоритм написання та оформлення курсової (магістерської) роботи. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової та магістерської робіт. Ілюстрації. Таблиці. Формули. Додатки. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Порядок виконання і захисту магістерської роботи. Аналіз виконання і захисту магістерських робіт.</p>	2
<p>2.5. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні Математичні методи опрацювання результатів дослідження. Основні поняття математичної статистики. Основні типи вимірювань у науковому дослідженні. Визначення генеральної та вибіркової сукупності. Кореляція. Конкордація. Елементи теорії графів. Параметричні і непараметричні статистичні критерії. Загальні підходи до вибору методів перевірки статистичних гіпотез.</p>	4
<p>2.6. Впровадження наукових досліджень та їх ефективність Основні форми впровадження результатів наукових досліджень. Робота</p>	4

над науково-дослідними темами. Особливості техніко-економічного обґрунтування НДР. Захист авторських прав на науково-дослідні роботи та вирішення спірних питань з впровадження результатів економічних наукових досліджень. Ефективність наукових досліджень з економіки і методика її розрахунків. Особливості визначення економічної, соціальної та техніко-технологічної результативності наукових досліджень. Поняття економічного потенціалу НДР.	
Разом за змістовий модуль 2	16
Всього	28

6.2. Практичні заняття

Практичні заняття проводяться з метою поглибленого вивчення матеріалу лекцій, формування навичок щодо вирішення практичних завдань і використання розрахункового інструментарію при проведенні наукових досліджень в галузі менеджменту. Основним змістом практичних занять є активна робота кожного здобувача над підготовкою презентацій-виступів за найбільш актуальними проблемами наукових досліджень. Водночас матеріал виступів не повинен дублювати лекційний матеріал. Тема для такого виступу може бути запропонована викладачем або обрана самим здобувачем. На занятті здобувач демонструє знання предмета, коригує інформацію, отриману в процесі лекційних занять, отримує навички усного виступу і культури ведення дискусії. Крім презентації-виступу на заняттях застосовуються такі форми роботи здобувачів: відповідь з передбачених запитань за темою, що розглядається; виконання кейсів і домашнього завдання; написання есе.

Назва теми	Програмні питання	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження</i>		
1.1. Наука - продуктивна сила розвитку суспільства	1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. 2. Понятійний апарат, зміст і класифікація наук. 3. Організація наукової діяльності в Україні.	1
1.2. Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем	1. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення. 2. Науково-дослідницька діяльність студентів. 3. Вибір теми та реалізація дослідження.	2
1.3. Сутність, особливості та види наукових досліджень	1. Програма наукового дослідження. 2. Основні види наукових робіт. 3. Стадії наукового дослідження.	2
1.4. Основи методології	1. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень.	1

науково-дослідної роботи	2. Методи та техніка наукових досліджень. 3. Методи досліджень на емпіричному й теоретичному рівнях.	
Разом за змістовий модуль 1		6
<i>Змістовий модуль 2. Організація та методика наукового дослідження</i>		
2.1. Планування наукового дослідження	1. Формулювання теми і напряму дослідження. Постановка проблеми. 2. Основні етапи проведення наукових досліджень. 3. Оформлення результатів дослідження та літературна обробка. 4. Планування наукової діяльності.	1
2.2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень	1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. 2. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. 3. Основні джерела науково-технічної інформації. 4. Техніка роботи зі спеціальною літературою.	1
2.3. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях	1. Структура й організація економічної бібліографії. 2. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів. 3. Методика роботи над літературними джерелами.	1
2.4. Курсова, кваліфікаційна роботи: написання, оформлення, захист	1. Магістерська робота, курсова. Загальна характеристика, послідовність виконання. 2. Етапи наукового дослідження, оформлення та захист магістерської (кваліфікаційної) роботи.	1
2.5. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні	1. Математико-статистичні методи обробки інформації. 2. Групування і зведення статистичного матеріалу в таблиці. 3. Середні величини. 4. Кореляційний аналіз. 5. Регресійний аналіз.	2
2.6. Впровадження наукових досліджень та їх ефективність.	1. Організація наукових досліджень у Німеччині. 2. Організація наукових досліджень у Китаї. 3. Організація наукових досліджень у США. 4. Впровадження результатів наукових досліджень. 5. Ефективність результатів наукових досліджень	2
Разом за змістовий модуль 2		8
Усього годин		14

6.3. Самостійна робота

Окрім читання лекцій викладачем, передбачається самостійне вивчення основної та додаткової літератури з курсу. Самостійна робота здобувача є найважливішою складовою частиною навчальної роботи і має на меті досягнення таких цілей: закріплення і поглиблення отриманих знань, умінь і навичок; підготовка до практичних занять, складання модулів та заліків; формування культури розумової праці і самостійності в пошуку нових знань. Слід наголосити, що самостійна робота здобувачів приносить результати лише тоді, коли вона є цілеспрямованою, систематичною і планомірною. Формами самостійної роботи здобувачів є вивчення наукової літератури – монографій, періодичних наукових видань в галузі менеджменту та аграрної економіки, а також статистичних матеріалів, рекомендованих викладачем.

Перелік питань визначається викладачем і може змінюватись. Форми звіту студентів за результатами самостійної роботи також визначаються викладачем. Контроль самостійного вивчення окремих питань відбувається шляхом колоквиумів, підготовки письмових робіт (есе), вибіркового опитування на практичних заняттях, які проводяться викладачем за графіком контролю самостійної роботи студентів, контрольних робіт.

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження		
1	Наука - продуктивна сила розвитку суспільства.	6
2	Наукові дослідження - шлях до розв'язання проблем.	7
3	Сутність, особливості та види наукових досліджень.	7
4	Основи методології науково-дослідної роботи.	7
Разом за змістовий модуль 1		27
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
Організація та методика наукового дослідження		
5	Планування наукового дослідження.	6
6	Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	7
7	Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях.	7
8	Курсова, магістерська (кваліфікаційна) роботи: написання, оформлення, захист.	7
9	Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні.	7
10	Впровадження наукових досліджень та їх ефективність.	7
Разом за змістовий модуль 2		41
Усього		68

№ з/п	Тематика
1	Історичний нарис становлення і розвитку наукового пізнання світу.
2	Специфіка і відмінності різних форм пізнання світу (містичної, релігійної, художньої і наукової).
3	Сучасні особливості розвитку науки.
4	Труднощі й особливості проведення міждисциплінарних наукових досліджень.
5	Проблеми прогнозування розвитку науки та оцінки її ефективності.
6	Суть і значення «наукометрії».
7	Види і способи систематизації фактичного матеріалу.
8	Суть і значення теоретичних та емпіричних методів пізнання.
9	Вимоги щодо збирання і систематизації емпіричних фактів.
10	Межі й сутність використання евристичних методів вирішення задач.
11	Специфіка методології соціально-економічних досліджень.
12	Вплив методики проведення наукового дослідження на структуру роботи.
13	Специфіка теоретичного розділу роботи і вимоги щодо систематизації основних наукових ідей і категорій. Авторський внесок у теоретичні дослідження.
14	Використання графічних методів наукового дослідження.
15	Економіко-статистичні методи: види, суть і значення, сфера використання.
16	Основні види, умови і обмеження використання економетричних методів.
17	Умови об'єктивності і основні правила проведення соціологічних досліджень.
18	Врахування психологічних аспектів у соціологічних дослідженнях.
19	Мотивація наукової творчості.
20	Вплив особистості на вибір форми наукової діяльності.
21	Інтелектуальні, психологічні, моральні, освітні вимоги до науковця.
22	Процес наукового відкриття з точки зору роботи мозку (оцінки психологів).
23	Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.
24	Формування та обґрунтування наукових гіпотез.
25	Основні етапи роботи з літературними джерелами в рамках наукового дослідження.
26	Види записів, які необхідні під час роботи з науковою літературою.
27	Сучасна інформаційна база наукових досліджень.
28	«Інформаційний потоп» і як в ньому орієнтуватися.
29	Правдивість сучасних джерел інформації.
30	Логіка подання матеріалу у науково-дослідних роботах.
31	Суть і особливості формулювання рекомендацій і висновків.
32	Форми представлення результатів наукових досліджень.
33	Правила оформлення ілюстративного матеріалу (плакати, презентації).

34	Відмінність вимог до наукової доповіді та наукової статті.
35	Основні елементи наукового дослідження, які необхідно виявити в процесі структуризації наукової статті.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних науково-дослідних завдань

1. Сутність науки та її інституційні характеристики.
2. Системні характеристики науки, її структура як системи.
3. Характеристика проблем основних складових науки.
4. Соціальні функції науки.
5. Основні етапи становлення та розвитку науки.
6. Поняття та особливості дослідницької діяльності як складного виду інтелектуальної діяльності.
7. Специфіка науки у порівнянні з предметно-практичною діяльністю, міфологією, релігією, мистецтвом, ідеологією, технікою.
8. Основні види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні та розробки.
9. Поняття та структура програми наукового дослідження.
10. Формулювання проблеми дослідження.
11. Цілі та завдання дослідження.
12. Емпірична база дослідження.
13. Гіпотези в дослідженні та їх перевірка.
14. Обґрунтування методів отримання та аналізу інформації.
15. Висновки і рекомендації за наслідками досліджень.
16. Галузева структура сучасної науки.
17. Тенденції розвитку сучасної науки.
18. Процес наукового дослідження.
19. Структура, основні різновиди та етапи наукового дослідження.
20. Науковий факт і його роль у дослідженні.
21. Наукове доведення і аргументація.
22. Наукові ідеї та відкриття.
23. Методологія як інтегральна система знань регулятивно-діяльної природи.
24. Структура наукової методології.
25. Характеристика основних різновидів методології.
26. Тенденції методологічного розвитку науки.
27. Принципи наукового дослідження та їхня роль у пізнавальному процесі.
28. Характеристика основних принципів пізнання.
29. Характеристика основних наукових підходів.
30. Методи наукового дослідження.
31. Методологічна роль теорій.
32. Парадигми та їхня роль у пізнанні.
33. Сутність та класифікація методів дослідження.
34. Методи емпіричних досліджень.

35. Методи теоретичних досліджень.
36. Методи аналізу наукової інформації.
37. Методи презентації результатів досліджень.
38. Специфіка методу емпіричного дослідження.
39. Єдність аналізу та синтезу в науковому дослідженні.
40. Діалектична і формальна логіка.
41. Індукція і дедукція.
42. Якісний і кількісний аналіз. Наукова інформація та її характеристики.
43. Робота над літературними джерелами.
44. Аналіз і обробка первинної інформації.
45. Інтерпретація наукових даних.
46. Математичне забезпечення наукового дослідження.
47. Використання Інтернет-ресурсів.
48. Форми наукової комунікації.
49. Наукові семінари та конференції.
50. Виступ та доповідь на науковій конференції.
51. Наукова дискусія та її специфіка.
52. Наукові школи, їх ознаки, типи та функції.
53. Поняття якості наукового дослідження. Плагіат і його ознаки.
54. Правові та етичні засади регуляції наукових досліджень.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі навчання використовуються такі методи: лекції-візуалізації, дискусії, диспути, ділові ігри, кейс-задачі, ситуаційні завдання, творчі роботи. В якості ілюстративних засобів з курсу використовуються презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, відео, ілюстративно-роздатковий матеріал. Під час практичних занять використовуються: робота в малих групах, мозкові атаки, презентації, метод проєктної роботи, евристична бесіда.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Методологія й організація наукових досліджень» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Поточний контроль знань здобувачів проводиться в усній та письмовій формі, здійснюється за чотирирівневою шкалою, оцінювання за якою переводяться у бали.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдань.

Модульний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал оцінок академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у

формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, оцінювання самостійної роботи та ІНДЗ, а також модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студентів в дискусіях, обговореннях, підготовку додаткових повідомлень в межах теми.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо повно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	20	10	20	10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Нормативно-правова документація.
3. Навчально-методичне забезпечення.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Мультимедійне обладнання.
3. Програмне забезпечення MS Windows, MS Office, Firefox.
4. Система дистанційного навчання Moodle, (teach.btsau.net.ua), Zoom.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрійчук В. Г., Колесніченко Ю. Ю. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 491 с.
2. Антошкіна Л. І. Методологія економічних досліджень: підручник. К.: Знання, 2015. 311 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. 2-ге вид. Харків: Право, 2023. 488 с.
4. Єрмаков О. Ю. Основи наукових досліджень в економіці: навч. посібник. К.: Компринт, 2015. 177 с.
5. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
6. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посібник. 2-ге вид. К.: Алерта, 2019. 492 с.
7. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385 с.
8. Паска І. М. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки для практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОП 051 «Економіка». Біла Церква, 2020. 72 с.

Додаткова література

9. Базові дефініції з економіки: навч. посібник / П. І. Юхименко, І. М. Паска та ін.; за заг. ред. О. А. Шуст. Біла Церква: Білоцерківський навчально-науково-виробничий комплекс «Освіта», 2017. 260 с.
10. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
11. Дегтярьов А. В., Кокодій М. Г., Маслов В. О. Основи наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. 78 с.
12. Дейниченко Г. В., Постнов Г. М. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. Харків: ХДУХТ, 2014. 115 с.
13. Радченко І. А. Теорія і практика наукових досліджень. Умань: УніверсУМ, 2013. 104 с.
14. Сурмін Ю. Майстерня вченого: підручник для науковця. К.: НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. 302 с.
15. Теорія, методологія і практика господарсько-фінансової діяльності підприємств: монографія. Полтава: Асрая, 2019. 254 с.
16. Щербак Т. І., Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посібник. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
17. Dzwigol H., Barosz M. Scientific research methodology in management sciences financial and credit activity problems of theory and practice. 2018. 2(25). 424-437 pp.

18. Sulkowski L. Metodologia zarządzania – od fundamentalizmu do pluralizmu. In W. Czakon (Ed.), Podstawy metodologii badań w naukach o zarządzaniu. 2016. 28-48 pp.

19. Saunders, M., Thornhill, A., Lewis, P. (2019). Research Methods for Business Students (Vol. Eighth edition). Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited. 2019. Retrieved from : <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hselibraryebooks/detail.action?docID=5774742>

20. Saunders, M., Lewis, P. Doing Research in Business and Management (Vol. 2nd). Harlow, United Kingdom: Pearson. 2017. Retrieved from : <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&site=edslive&db=edsebk&AN=1594065>

Адреси сайтів в INTERNET

21. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

22. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

23. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org>

24. Світовий банк. URL: Режим доступу : www.worldbank.org

25. Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD)). URL: <http://www.oecsupilystvi:d.org>.

26. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : електронний підручник. URL: <http://www.twirpx.cyspilystvi:om/file/843718/>.

27. Наукознавство та його розвиток. URL: <http://helpiks.org/8-27415.html/>

28. Федорова Н. Є., Пилипенко Г. М. Теоретико-методологічний аналіз розвитку соціально-економічних систем у контексті прогресу. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2016. № 3. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2016